

Medborgaren : Allmänna
Reform-mötets
tidning. [Utg. af
S.A.Hedlund.] No 1.
[=...

53 E c Br. 1850

National Library
of Sweden

Medborgaren.

Allmänna Reform-Mötets Tidning.

N:o 1.

Thorsdagen den 8 Augusti

1850.

Anmälan.

Ett bland de viktigaste föremålen för det andra Allmänna Reform-Mötets öfverläggningar var förre Riksdagsmannen **Anders Erikssons** i Arnolfsbyn väckta förslag, att en lättfattligt skriven, till billigt pris tillgänglig tidning, som behandlade representationsfrågan och dermed sammanhang egande ämnen, skulle, genom Allmänna Reform-Bestyrelsens försorg, utgifwas; ett förslag, uti hwilket alla närvarande ledamöter af bondeståndet lifligt instämde. Hvar och en insåg och behjertade sakens wigt, men de som närmare kände förhållandena, insågo äfwen de stora swårigheterna för utgifwandet af en tidning, som skulle uppfylla det afsedda ändamålet. Mötet lemnade därför Allmänna Reform-Bestyrelsen frihet, att antingen sjelf gå i författning om, eller, i mån af sig företeende penningtillgångar, understödja utgifwandet och spridandet af sådana periodiska skrifter, afhandlingar eller brochyror, som på ett lättfattligt och ändamålsenligt sätt behandla representationsfrågan och dermed sammanhang egande ämnen." Efter flera öfverläggningar, beslöt Bestyrelsen, att gå de aktade ledamöternas af bondeståndet önskingar till mötes och försöka utgifwandet af en tidning, hwilken skulle utkomma med ett nummer i weckan. Det ansvarssfulla förtroendet att redigera denna tidning öfverlemnades åt undertecknad, som emottagit förtroendet, efter mycken twekan, uti, utan frymteri uttaladt, medvetande af min oförmåga att uppfylla en tidningskriwares wigtiga kall. Liksom hwarje högt kall, så innebär dock äfwen detta, på samma gång en stark lockelse för den, som dermed tror sig kunna gagna, åtminstone något. Om jag dukat under för denna lockelse, så må ett godt uppsåt wara ursäkt för djerfheten!

Tidningen har till ändamål att i främsta rummet behandla representationsfrågan. Den kommer att i detta fall uttrycka de åsikter, som de Allmänna Reform-Mötena i

Drebro uttalat; åsikter, hwilka utgifwaren af hela sitt hjerta omfattar. Då representationsfrågans uteslutande behandling dock måhända skulle på längden blifwa alltför enformig, har utgifwaren ej welat låta binda sig derinom, utan hoppas äfwen kunna meddela artiklar i öfriga samhällsfrågor, hwilka med representationsfrågan stå i närmare eller fjernare samband. Dit höra t. er. frågorna om vårt kommunalwäsende, om vår förvaltning, om religionsfriheten m. m. Dit höra äfwen underrättelser om wigtigare tilldragelser i främmande länder; framställningar om andra länders statsförfattningar, m. m. Äfwen anmälan af en eller annan politisk skrift torde i tidningen förekomma.

Hwad denna första profnummer angår, har det ansetts lämpligt, att uteslutande egna den åt en kort redogörelse för de båda Allmänna Reform-Mötena, på det att den allmänhet, som ej närmare känner dessa mötens riktning och verksamhet, måtte erhålla någon kunskap härom, innan de mera enskilda frågorna komma under behandling.

Sedan teckningen å de förut spridda subskriptionslistorne synes förwisza derom, att tidningens ekonomiska bestånd är betryggadt, skall undertecknad, i hopp om medverkan af upplysta liktänkande, efter den här antydda plan, begynna utgifwandet af "Medborgaren, Allmänna Reform-Mötets Tidning", ifrån och med nästkommande Oktobers månads början, med ett nummer i weckan, på den dag som sedermera skall bestämmas. Tidningen tryckes med s. k. fraktur- eller swenska stilar och des format blifwer framgent *minst* så stort som detta profnummer.

Prenumerationen, som till en början måste göras på helt år, är för året **Twå (2) Rdr Banko**, utom postarwode, och kan göras på alla rikets postkontor, samt, här i **Drebro**, uti Herr Kohloffs Bokhandel. **Drebro den 1 Augusti 1850.**

Ewen Adolf Hedlund,
Allm. Reform-Bestyrelsens Sekreterare

Mera utkom...

23
Polit. D.
Rep. p.
(185)
4:0

Första och Andra Allmänna Reform-Mötena i Örebro, åren 1849 och 1850.

För dem, som ej varit i tillfälle att erhålla någon närmare kännedom om dessa möten, torde efterföljande korta framställning ej vara alldeles owälkommen.

Länge hade behofwet af en förbättring (reform) i vårt nuvarande riksdagsväsen varit djupt insedt hos den stora mängden af swenska folket; landets önsknningar i detta hänseende hade blifwit framburna till Konungen, uti talrika ansökningskrifter (petitioner) ifrån alla landsändar. Konungen hade uttryckt sitt höga wälbehag deröfwer, att folket med så lifligt deltagande omfattade den wigtiga frågan, om hwilken H. Maj:t förut låtit tillkännagifwa, att den "icke borde falla". Ett Förslag till en ny Riksdagsbildning (representation) hade ifrån regeringen utkommit och genomgått de i grundlagen föreskrifna former, för att blifwa hwilande till nästa riksdag, att då antagas eller förkastas. Närande detta förslag hade reformens hittills eniga wänner blifwit af mycket delade åsikter. Nästan alla woro ense derom, att förslaget wore långt ifrån att uppfylla nationens önsknningar och längtan efter en bättre statsförfattning; dock ansåg en del reformwänner, att det borde af swenska folket antagas, emedan ögonblickets swårigheter dermed wore hulyne, och öfwegången till ett bättre samhällsstillstånd dermed beredd. En annan del ansåg deremot, att det af regeringen framställda förslag skulle leda till wida farligare följder än den representation man förut egde, samt att det skulle blifwa långt swårare att ifrån denna nya representation öfwergå till en bättre, än att få en verklig förbättring omedelbart ifrån de gamla förhållandena. Under det reformwännerna i landet sålunda stodo splittrade och tvehogse, sammanträdde, på inbjudning af Herikes Reform-Sällskap, ombud från nästan alla reformsällskaper i riket, till det Första Allmänna Reformmötet i Örebro, uti Juni 1849.

Efter flera lifliga rådplågningar kommo de då församlade reformsällskapernas ombud nästan enhälligt öfwerens derom: att Regeringens till nästa riksmöte hwilande förslag till en förändrad nationalrepresentation icke motsvarade tidens fordringar, icke war af egenkap att kunna befordra nationens wäl, och följaktligen icke kunde af Allmänna Reform-Mötets förordande röst understödjas.

Sedan denna åsigt war uttalad, förenade sig ombuden om några wissa allmänna grunder, på hwilka de ansågo att en med

tidens fordringar öfwerensstämmande, för fäderneslandet passande och wälsignelserik representation borde byggas. Att i sin helhet, på dessa grunder, utarbete ett förslag till en förbättrad representation, uppdrogs enhälligt åt den lika mycket för sina kunskaper, som för sitt fosterländska, frifinnade tänkesätt, berömde och aktade Professorn wid Upsala universitet, Herr O. Wingqwist.

Ehuru dessa det första allmänna reformmötets uttalade grunder sannolikt äro för de flesta af våra läsare bekanta, torde det dock tillåtas oss, att äfwen här upptaga de hufwudsakligaste, med bifogande af ett och annat förklarande tillägg.

De grunder Mötet först antog, woro:

1:o. Representationen grundas på samfälda wäl, utan hänseende till stånd eller klasser.

Nedan länge har denna grundsats blifwit på det lifligaste omfattad af ej blott vårt lands mest upplysta politiska män, utan äfwen af hela den tänkande allmänheten; den anses äfwen vara erkänd i det af regeringen framställda representationsförslaget; det war således naturligt att det skulle blifwa den första och förnämsta grundsats, som af allmänna reformmötet uttalades.

2:o. Walrätt tillkommer hwarje swensk man, som fyllt 21 år och sedan minst ett år varit i waldistriktet mantalskrifwen; med undantag af

- a) den som är i annans lagstadda tjänst,
- b) gemenskapen wid den wärswade truppen,
- c) den som njuter understöd af fattigwården,
- d) den som blifwit för groft eller wanfrejdande brott sakkäld eller derföre under framtiden stäld,
- e) den som blifwit dömd förlustig medborgerligt förtroende eller rätt att föra andras talan eller förklarats owärdig att i rikets tjänst widare nyttjas,
- f) den som afträdt sin egendom till borgerärens förnöjande, och icke kan styrka sig hafwa dem godtgjort eller i laga ordning blifwit från deras kraf befriad,
- g) den som, ehuru till myndig ålder kommen, befinnes under förmynderskap, och
- h) den som blifwit förwunnen att hafwa wid elektors- eller riksdagsmannawal emot wedergällning afgifwit sin röst eller på sådant sätt wärswat andras.

3:o. All walrätt utöfwas med enkel röst.

Uti dessa båda grundsatser uttalas den s. k. personlighetsprincipen, eller "skyldigheten och rättigheten för hwarje person i samhället att, genom ombud, deltaga i och medverka för samhällets angelägenheter."

Hvarje menniska har en sådan både skyldighet och rättighet; det har därför varit ganska illa att många dels sjelfwa undandragit sig, dels blifwit af origtiga lagar förhindrade, att härutinnan uppfylla sin pligt, och utöfwa sin rätt. Allmänna reformmötet, som i främsta rummet welat bygga sitt verk på rättwisans och sanningens grund, har ej twefat att uttala denna grundsats, inför ett folk, hos hwilket känslan af det som är rätt är mäktigt lefwande; ett folk, i hvars medvetande det rätta afwen är det praktiskt kloka.

Den inskränkning mötet gjort i personlighetsprincipens fulla tillämpning är, såsom wi en annan gång torde få wisa, mera skenbar än werkelig.

De hufwudsakligaste grunder mötet vidare antog, woro:

4:o. Alla wal ske medelbart (genom elektor).

Churu det wisserligen wore det richtigaste, att hwarje röstande person walde omedelbart till riksdagsman, bleswe dock ett sådant walsätt i wårt land, med des långa afstånd mellan orterna, nära nog outförbart, och skulle göra mycket större inskränkning i den allmänna walrätten, än hwad de medelbara walen kunna anses göra. Detta walsätt genom elektor torde afwen hos oss vara nödwändig, så länge insigtarna i allmänna angelägenheter ännu äro så litet spridda. Det skulle utan twiswel blifwa swårt för ganska mången aflägsset boende landtman, att weta hwilken person han inom ett helt län, till och med härad, skulle wälja till riksdagsman. Deremot har hwar och en tillräcklig insigt, för att inom sin socken kunna till elektor utse ett par, tre personer, med redlighet och upplysning. Elektorerna behöfwa nemligen alls icke vara några i statsmannawärf förfarne män; de behöfwa blott ega någon allmänare känedom om personerna i sitt waldistrikt, och rättskaffenshet att wälja den wärdigaste. Walsättet genom elektor har desutom många år blifwit utöfwadt af wårt bondestånd.

5:o. Riksförsamlingen består af Folktinget och Landstinget.

En bland de aldrastörsta olägenheterna af wår nuwarande riksdagsbildning är ständernas fördelning på fyra särskilda rum. En mängd anmärkingar äro redan deremot gjorda, och flera kunde ännu göras. Wi wilje blott antyda ett förhållande. Nu skall hwarje stånd sitta och hålla sina öfwerläggningar och fatta sina beslut skildt ifrån de andra. Hwarje ämne måste därför undergå en fyrdubbel öfwerläggning (kommer här till behandlingen i utskotten, så kan ett enda

ämne blifwa föremål för mer än 15 olika öfwerläggningar), och ändock blifwa kanske många wiktiga upplysningar lemnade utan afseende, emedan de blifwit framställda endast i ett eller två stånd. Det sinnes därför knapast en tänkande person i hela landet, som ej klagat öfwer denna fyrdelning. Sverige är också det enda land, der något sådant gifwes. I andra länder sitter riksförsamlingen antingen i ett rum, och håller der gemensamma öfwerläggningar, samt fattar på en gång sina beslut; eller är riksförsamlingen delad på två rum, och hwarje afdelning fattar sina beslut oberoende af den andra. I de flesta fall, der representationen är sammansatt på sistnämde sätt, kan den ena afdelningen af riksförsamlingen, med sitt beslut, hindra och omintetgöra den andra afdelningens beslut. Det förra slaget af riksdagsammansättning kallar man: **Enkammarssystem**, och det sednare **Tvåkammarssystem**. Båda hafwa sina olägenheter; det förra deruti, att mångt beslut blir kanske förhastadt fattadt, utan att sedermera på en längre tid kunna ändras; det sednare deruti, att mångt nyttigt beslut i den ena afdelningen (kammaren) kan blifwa af den andra kammaren förhindradt och omintetgjordt.

Allmänna reformmötet har trott sig förekomma båda dessa olägenheter, derigenom att det gått en medelwäg emellan **en-** och **två-**kammarssystemet. Riksförsamlingen består, enligt des beslut, af twenne afdelningar, eller s. k. **ting**, hwilka hwar för sig öfwerlägga och besluta. Då, efter flera rådplågningar, båda tingen ej kunna blifwa öfwerens om ett beslut, sammantråda tingen till samfällt omröstning och afgöra frågan genom de flesta rösterna. På detta sätt måste nu hwarje fråga blifwa en gång werkligen afgjord, på samma gång man genom förnyade öfwerläggningar är betryggad, att intet förhastadt och obetänkt beslut blifwer fattadt.

Desa woro de hufwudsakligaste grunder för en på rättwisa stödd, till fäderneslandets lycka ländande representation, som första allmänna reformmötet i Drebro, efter warma och eniga öfwerläggningar, sislidit är antogo. Såsom wi redan nämnt, anförtrodde mötet åt Herr Prof. D. Wingqwist i Upsala det wiktiga uppdraget, att på dessa grunder utarbete ett fulländadt representationsförslag.

Innan det åtskiljdes, utwalde mötet en **Allmän Reformbestyrelse**, af fem personer: Herr ryttmästaren **Termeden**, Herr assessor **Dahlgren**, Herr O. **Hedengren**, Herr prostsen **Afseengren** och förre v. talmannen i bondeståndet **Anders Eriksson** i Kärne; för att utgöra ett samband mellan de spridda re-

formsällskaperna i landet, samt för att widtaga de åtgärder till reformsakens befordrande, som kunde anses nödige och nyttige. Denna Bestyrelse anställde sedermera utgifwaren af denna tidning, **S. A. Sedlund**, såsom sin sekreterare.

Mötet beslöt slutligen, innan det åtskiljdes, att ett nytt möte skulle sammantråda den 18 Juni, nu innewarande år.

Till följd af detta beslut sammankommo äfwen i år, på utsatt dag, ombud för reformsällskapen, från flera olika, aflägsna landsändar, till det **Andra Allmänna Reformmötet**; om hvars förhandlingar wi nu skola i forthet tala.

Hufwudföremålet för mötets öfwerläggningar war granskningen af det förslag, prof. **Wingqwist** uppgjort, till **Regeringsform och Riksdagsordning**, samt af det förslag till **Wallag**, som af professorn, jemte några andra ledamöter af sällskapet, under mötets lopp uppgjordes. De mogna öfwerläggningarne och de lifliga debatterna, der olika åsigter uttalades lika fritt som de kraftigt förswarades, leddes med säker blick och hand af mötets ordförande, brukspatron **Thore Petré**, och sammanföto slutligen i ett enigt, gemensamt beslut.

Wi skola, så långt utrymmet medgifwer, upptaga några delar af detta beslut. Först torde dock böra framställas den anordning af regeringsformen, som genom en af mötets medlemmar, Herr **geschwornen C. Sundhquist** från Jablun, blifwit uppgjord och hufwudsakligen utarbetad.

Enligt denna anordning är **regeringsformen**, som äfwen innefattar riksdagsordningen, uppställd i följande afdelningar:

- I. **Sweriges rikets regeringsätt.**
- II. **Statsmakternas rättigheter och ömsesidiga förhållanden.**
- III. **Rikets styrelse och lagstipning.**
- IV. **Riksdagsordning.**
 1. Kallelse till riksdag.
 2. Riksförsamlingens sammansättning.
 3. Riksdags öppnande och avslutande.
 4. Riksförsamlingens sammankomster.
 5. Riksdagsfrågors wäckande och beredning.
 6. Riksdagsärendernas pröfning af riksförsamlingen och dess afdelningar.
 7. Riksförsamlingens granskningsätt.
 8. Riksdagsärendernas expedition.
 9. Riksdagsmäns och riksförsamlingens tjenstemäns personliga rättigheter.

Ur **Riksdagsordningen** äro wi i tillfälle att meddela följande utdrag, rörande de wäsentligaste bestämmelser och förändringar, som af Mötet blifwit antagna:

§ — Riksförsamlingen utgöres af twenne afdelningar, **Folktinget** och **Landstinget**.

§ — Till Folktinget wäljas, på sätt i särskild wallag föreskrifwet är, etthundradetjugu Riksdagsmän för hwarje lagtima Riksdag: och ware walen gällande ej blott för den Riksdagen, utan äfwen för urtima Riksdagar, der sådane komma att hållas, innan ny lagtima Riksdag inträffar.

§ — Landstinget skall utgöras af sjuttiofem ledamöter, hwilka af Folktinget wäljas för en tid af tre år och hwaraf en tredjedel årligen ombytes. Wid hwarje lagtima Riksdags slut skall Folktinget, inom sig eller ibland andra, som efter wallagen till Riksdagsmän walbare äro, medelst öppen omröstning utwälja tjugufem män, hwilka fyllt trettiofem års ålder, att wid nästkommande lagtima Riksdags början såsom Riksdagsmän i Landstinget intråda och detta uppdrag innehafwa intill början af sjerde lagtima Riksdag efter walet. Om walets utgång warde underrättelse genast meddelad åt Landstinget, hwilket ofördröjligen skall kallelsebefref till de walde utfärda, och gälle om wald mans skyldighet, att kallelsen emottaga, hwad i Wallagen för annan Riksdagsman stadgadt är. Dör ledamot af Landstinget, eller inträffa förhållanden, hwilka tillswidare eller för alltid beröfwa honom sin walbarhet, eller styrker han sig af laga förfall hindrad att Riksdagsmannafallet bibehålla, eller begär han på andra uppgifna skäl att före bestånd tid få sin besättning nedlägga, och Landstinget en sådan begäran bifaller; anställe då Folktinget, så fort ske kan, wal till en sådan tillfällig ledighets fyllande, och tråde den sålunda walde ur Landstinget å samma tid, på hwilken den afgå skolat, i hvars ställe han inträdt.

§ — Talmännen eller, då de laga förfall hafwa, vice Talmännen, ege att, hwar för sitt ting utfärda kallelse till sammankomster. Talsman ege ej makt att, utan riksförsamlingens eller wederbörande tings samtycke, någonderas sammanträde afluta. Intet ärende kan i riksförsamlingen eller i någondera af dess afdelningar till afgörande företagas, der icke öfwer hälften af wid Riksdagen närwarande medlemmar tillstådes äro.

§ — Riksförsamlingen och dess afdelningar skola, utom i de mål, som i §§ omtalas, för öppna dörrar hålla sina öfwerläggningar.

§ — Riksförsamlingen, dess afdelningar eller Utskott må icke i Konungens närwaro öfwer något ämne rådpåla eller besluta.

§ — Uti Riksförsamlingen eller dess afdelningar ege statsrådets ledamöter tillträde, och ware berättigade att, såsom om Riks-

dagsmän stadgadt är, deltaga i öfwerläggningarne; dock må de icke deltaga uti besluten, derest de ej afdelningens ledamöter äro.

§ — Konungen eger göra Riksförsamlingens propositioner i alla de mål han för godt finner. Sådane propositioner skola i Folktinget aslemnas af den statsrådets ledamot, till hvars departement ärendet hörer, och ware alltid statsrådets yttrande i saken propositionen följaktigt, så och högsta domstolens i de frågor, som i § omförmålas. Konungens proposition om statsverkets tillstånd och behof skall aslemnas, antingen å den dag då Riksdagen, enligt §, öppnas, eller senast inom åtta dagar derefter.

§ — Å hwarje lagtima Riksdag skola, inom åtta dagar efter des öppnande, Riksförsamlingens ständiga Utskott tillsättas. Desse äro: ett Lagutskott, ett Statsutskott, ett Bankoutskott och ett Granskningsutskott. Wädes under Riksdagens lopp fråga, som icke tillhör något af dessa Utskotts behandling, men är af beskaffenhet, att Utskotts yttrande öfwer den erfordras, då skall för des beredande ett särskildt tillfälligt Utskott tillsättas; och må, när ett eller flera sådane Utskott äro i verksamhet, till något af dem kunna hänwisas äfwen sedermera wäcka frågor, som med föremålet för des tillsättning likartade äro. Å urtima Riksdag skola ej andre Utskott tillsättas, än då nödige finnas.

§ — Sedan Folktinget från Utskott fått emottaga utlåtande öfwer proposition eller motion, samt sitt beslut fattat, warde det till Landstinget öfwerlemnadt. Innesattar Folktingets beslut godkännande af proposition eller motion, med eller utan ändring, och Landstinget samma beslut oförändradt antager, ware det såsom Riksförsamlingens beslut gällande; antager Landstinget det icke, warde det med afflag eller ändring till Folktinget återwisadt. Folktinget företage då målet till ny öfwerläggning och ege sedan att antingen Landstingets beslut oförändradt antaga, hwilket i sådan händelse blifwe gällande, som ofwan är sagdt, eller att sitt eget beslut med eller utan ändring till Landstinget ånyo öfwerlemnna. Antager då Landstinget efter förnyad ompröfning Folktingets beslut oförändradt, blifwe det såsom Riksförsamlingens gällande; antager Landstinget det icke, warde frågan till Riksförsamlingen hänskjuten. Ankomme dock på Folktinget att låta frågan förfalla, derest Landstinget des beslut helt och hållet förkastat. Innesattar Folktingets först afgifna beslut afflag å proposition eller motion, ege då Landstinget rätt att på uppgifne skäl proposition eller motion upptaga och till Folktinget med eller utan ändring återwisa, och förfares med frå-

gan, såsom ofwan är sagdt; så att Folktinget ege att Landstingets beslut antaga, eller med afflag eller ändring återlemnna, Landstinget att denna ändring godkänna, eller sitt beslut med eller utan ändring widdlifwa och till Folktinget ånyo förwisa; hwarefter Folktinget måste antingen Landstingets beslut oförändradt godkänna, eller låta frågan på Riksförsamlingens beslut bero. Ankomme dock i detta fall på Landstinget, att låta frågan förfalla, derest Folktinget des beslut helt och hållet förkastat. Wid Riksförsamlingens sammanträde må wäl öfwerläggning ega rum, men ingen ändring i någotdera tingets beslut widtagas. Då omröstas skall, utgöre Folktingets beslut ja-proposition och Landstingets nej-proposition, och blifwe det beslut såsom Riksförsamlingens gällande, om hwilket de flesta rösterna sig förena.

Huru grundlags-, beskattnings- och ordningsfrågor skola behandlas, derom är i §§ stadgadt.

Churu mötets förslag till Wallag varit förut i flera swenska tidningar offentliggjordt, kunna wi dock ej underlåta att äfwen här göra en sammanfattning af des wigtigaste bestämmelser:

§ 1. De etthundradetjugu Riksdagsmän, hwilka, enligt Regeringsformens 96 § utgöra Folktinget, skola utses genom elektorier ifrån rikets städer och landsbygd, till hwilken äfwen räknas köpingar och sådana städer, som icke hafwa egen jurisdiktion.

§ 2. Rikets städer ega utse tjugufyra och rikets landsbygd nittiosex Riksdagsmän. De fördelas emellan städer och emellan län, i förhållande till folkmängden, på sätt denna wallag bifogade fördelningslistor utwisa. Dessa fördelningslängder skall riksförsamlingen å hwar femte lagtima riksdag granska och, der så nödigt finnes, rätta. Sålunda rättad fördelningslängd warder till Konungen öfwerlemnadt, med anhållan att han densamma må stadfästa och kungöra låta.

§ 3. Stad, som eger så stor folkmängd, att den är berättigad sända en eller flera riksdagsmän, må icke med annan stad till ett waldistrikt förenas. Öfrige städer skola till waldistrikter fördelas, på det sätt, att hwarje distrikt utwäljer en riksdagsman. § fördelningslängden utfattes hwilken stad, i hwarje sådant waldistrikt skall såsom hufwudort anses.

§ 4. Hwarje län skall indelas i lika många waldistrikt, som de riksdagsmän äro,

hwilka för länet wäljas skola; och warde wid den inbelyning iakttaget, att folkmängden för hwarje distrikt bestämmes i det närmaste lika. Indelningen verkställles och kungöres af Konungens Befallningshafwande så tidigt, att den warde allmänneligen känd, innan walen utsättas. Då den en gång gjord är, stände den fast, utan att behöfwa för hwarje nytt wal kungöras, intilldes Riksförsamlingen uti de i 2 § omförmälde fördelningslängder någon ändring gjort. Hwarje distrikt inom länet warde med ordningsnummer utmärkt och ege utse en riksdagsman.

§ 5. För wal af elektorers skall på landet hwarje socken utgöra serskildt waldistrikt. Såsom serskild socken anses landsbygd, som med stad utgör en socken. Wilja flera socknar, som till samma pastorat höra, förena sig om samfaldt elektorswal, stände det dem fritt; utom i det fall, att landssocken är med stadssocken till ett pastorat förenad. Socken, som i flera län är belägen, räknas i afseende på elektorers- och riksdagsmannawal till det län, hwarest socknekyrkan är belägen.

§ 6. Uti stad, som eget waldistrikt utgör, skola elektorers wäljas socknewis. Sfrige städer ware hwar för sig waldistrikt för elektorswal.

§ 7. Rösträtt wid elektorerswal tillkommer, med de undantag, som i 10 och 11 §§ stadgas, hwarje swenskt man som fyllt tjuguetår är och sedan minst ett år varit i waldistriktet mantalskrisfwen.

§ 8. Walbar till elektor är, med de undantag som i §§ 10 och 11 stadgas, hwarje swenskt man som fyllt 25 år och i waldistriktet är mantalskrisfwen.

§ 9. Walbar till riksdagsman för stad eller stadsdistrikt är, med de undantag som i §§ 10 och 11 stadgas, hwarje swenskt man, som fyllt tjugufem år.

Walbar till riksdagsman för landtdistrikt är, med ofwannämde undantag, hwarje swenskt man, som fyllt tjugufem år och är mantalskrisfwen inom det län, till hwilket distriktet hör. Den som till ledamot af Landstinget utsedd är, må ej till ledamot i Folktinget wäljas.

§ 10. Ej må rösträtt utöfwas af:

- a) gemenskapen wid rikets landts- och sjöförswar, då den är i garnison förlagd eller till tjenstgöring sammandragen;
- b) lagstads tjenstehjon;
- c) den som njuter understöd af fattigwården; eller
- d) står under förmynderskap; eller
- e) sin egendom till borgenärers förnöjande afträdt och icke gitter wisa att han i laga ordning blifwit från deras kraf befriad; eller

f) genom laga kraftwunnen dom är för groft och wanfregdande brott under framtiden stäld; eller

g) icke minst under de tre senast förslutna åren innehafst swenskt medborgarerätt; eller

h) står i främmande makts tjenst; eller

i) eger medborgarerätt i främmande land.

§ 11. Den, som genom laga kraftwunnen dom blifwit förklarad owärdig medborgerligt förtroende, eller att föra andras talan, eller att i rikets tjenst widare nyttjas, eller blifwit för groft och wanfregdande brott sakfäld, hafwe sin rösträtt för alltid förwerkat. Lag samma ware om den, som blifwit förwunnen att wid elektorers- eller riksdagsmannawal hafwa emot wedergällning afgifwit sin röst eller på sådant sätt wärfwat andras.

§ 12. För socken å landet wäljes en elektor, der de röstegandes antal icke öfwerstiger 100; två, der antalet går öfwer 100, men icke öfwer 200; tre, der det går öfwer 200, men icke öfwer 300, och så vidare.

§ 13. I stad wäljes en elektor för 50 röstegande, och derunder; två, der antalet stiger öfwer 50, men ej öfwer 100; tre, der det går öfwer 100, men ej öfwer 150, och så vidare.

§ 16. Wal af elektorers förrättas för socken å landet af sockennämnd; och för stad af stadsrätt, å den tid och ort, som af desse walförrättare utsättes och, på sätt om andra allmänna påbud stadgadt är, offentligen kungöres.

§ 17. Då elektorerswal skall förrättas, warde hwarje röstegande uppropad i den ordning röstlängden honom upptager och afgifwe uti sluten, enkel och omärkt sedel sin röst på det antal af elektorers, som för distriktet wäljas skall. Röstegande, som laga förfall styrker, ege i försegladt omslag röstsedel insända; dock må detta omslag icke brytas, derest det icke är försedt med tydlig, af insändaren sjelf undertecknad, så lydande påskrift; "Undertecknads röst till Elektorerswalet i N. N. den (dato och årtal)" och denna påskrifts riktighet är af twenne godfände män bestyrkt. Röstsedel, som lyder på annat tal af män, än wäljas skall, eller innehåller benämning, som oriktig eller twetydig är, eller uppgifwer person, som ej walbar är, ware ogild.

§ 19. Efter slutad omröstning skola rösterna sammanräknas, och den eller de som de fleste erhållit till elektorers nämnas. Hafwa flera undfått lika röstetal och är walet derigenom oafgjordt, blifwe dem emellan ge-

nom lottning skildt. Sedan elektorerna walde äro, skola, wid samma tillfälle och på samma sätt, lika många suppleanter utses.

§ 20. Fullmakter för elektorerna och suppleanter skola wid walförrettningens slut genast utfärdas af sådan lydelse:

"Wid i dag anställdt wal till elektor (elektorerna) för N. N. socken (stad), att deltaga i riksdagsmannawal för nästinstundande lagtima riksdag, har till elektor (förste suppleant, andre suppleant o. s. f. w.) blifwit utsedd N. N.; hwarå detta, i öfwerensstämmelse med walprotokollet, till bewis och fullmakt länder." (Ort och tid).

§ 22. Riksdagsmannawal å landet skall förättas af den domhafwande, till hvars domsaga waldistriktet hörer; omfattar distrikt flera domsagor eller delar af sådana, wåre då den domhafwande inom distriktet walförrettare, hwilken embetet längst innehaft. Walort och tiden för walens början skall af walförrettaren utsättas, och på sätt om andra allmänna påbud stadgadt är, offentligen kungöras.

§ 23. Riksdagsmannawal för stad, som eget waldistrikt utgör, skall förättas af stadsrätten derstädes; och för städer, som till ett waldistrikt förenade äro, af stadsrätten i den stad, hwilken, på sätt i § 3 stadgas, till hufwudort utsedd blifwit, och der de serskilde städernas elektorerna skola till walförrettning förjamlas. Walförrettare utsätte och låte i stad eller städer kungöra tiden för walets början.

§ 25. Sedan denna granskning fulländad är, företages omröstning. Hwar elektor, hvars fullmakt godkänd blifwit, skall, i den ordning han utpropas, till protokollet framlemnna en walsedel, af följande lydelse:

"Wid nu pågående riksdagsmannawal röstar undertecknad på N. N." (Ort och dag.) (Namnet.)

Sedan alla walsedlar blifwit afgifne, uppläsas de ljudeligen, och antecknas så wäl den wäljandes som den waldes namn i walprotokollet. Är elektor borta, då han första gång utpropas, wårde nytt utprop anställdt sedan de öfrige röstat; den då ej är tillstädes, hafwe sin rösträtt wid det walet förlorat. Suppleant må icke, förrän wid detta andra utprop sin röst afgifwa.

§ 26. Den, som flesta rösterna erhållit, wårde till riksdagsman wald. Hafwa flera erhållit lika många röster och walet derigenom är oafgjordt, skall dem emellan genom ny omröstning skiljas; skulle äfwen då lika rösttal emellan två eller flera inträffa, anställles lottning. Sedan Riksdagsman wald

är, skall, wid samma tillfälle och på samma sätt, Suppleant för honom utses.

§ 27. Wid walförrettningens slut, skola fullmakter för riksdagsman och suppleant genast utfärdas, af sådan lydelse:

"Wid i dag anställdt riksdagsmannawal för 1:sta (2, 3 o. s. f. w.) waldistriktet i N. N. län (för staden N. N. eller städerna N. N.) har till riksdagsman (suppleant) blifwit utwald N. N., hwarå detta till bewis och fullmakt länder." (Ort och tid.)

Fullmakterna undertecknas i stad af stadsrätten, å landet af walförrettande domhafwanden och de sex i 22 § omtalade män, och skola den walde ofördröjligen tillställas.

§ 29. Riksdagsmannawal skola öfwer hela riket förättas hwarje år den 15 September eller, om söndag då inträffar, nästa söknedag. Elektorswal må icke anställas senare än 8 dagar före riksdagsmannawalet.

Kallelse till riksdagsmannawal kungöres minst en månad och till elektorswal minst fjorton dagar innan de skola hållas.

§ 30. All walrätt, såwål till riksdagsman som elektor, utöfwas med enkel röst.

§ 32. Den, som till elektor eller riksdagsman wald är, wårde alltid pligtig att kallelsen emottaga, der ej för honom laga förfall inträffar. Såsom giltige skäl för afsägelsen från riksdagsmannaupdrag gälle äfwen, att den walde fyllt tertio år eller såsom riksdagsman tre riksdagar bewistat. Afgår någon elektor eller riksdagsman, träde i hans ställe den suppleant, som efter röstetalet närmast är; och åligge honom, som förfall hafwer, att detta ofördröjligen för walförrettaren styrka.

§ 38. Riksdagsman, som icke i rätter tid wid riksdagen sig inställer, skall wårde sitt dagtraktamente för den tid han uteblifwer förlustig och, såwida laga förfall ej wissas kan, till statsverket böta ett lika belopp.

§ 39. Riksdagsman må, i utöfningen af sin riksdagsmannabefattning, icke bindas af andra föreskrifter än rikets grundlagar.

Wi hafwa här, så långt utrymmet medgifwit, upptagit några delar af det andra allmänna reformmötets förslag till **Regeringsform och Wallag**; ett förslag, som snart i sin helhet utkommer från trycket och blir allom tillgängligt. Det torde tillåtas oss att utur den inledning till detta arbete, som mötet afgifwit, få meddela följande utdrag: "Drebro-mötet har härmed, efter bästa förmåga, uppfyllt det wårsk, som warit det-

samma förelagdt, att framställa för swenska folket en statsförfattning, byggd på sanningens och rättwisans ewiga grundwalar, grundwalar som detta folk, mer än något annat, äskar för sina institutioner. Mötet har, i medwetande af detta det swenska folkets sinnelag, ej twekat att fortgå på den bana, som förra året blifwit anträdd; ty det har haft den lefwande wisshet, stödd på sekkers erfarenhet, att för vårt folk ej något annat gäller såsom praktiskt klokt och utförbart än det som är rätt. Statsmannen, eller rättare sagdt, den spetsfundige, underhandlande diplomaten, kan wäga statssystemer i beräkningarnes wägskål, och afwäga samhällets särskilda medlemmars motståndskraft mot hwarandra — folket, som ej förstår dessa konstiga, egoistiska beräkningar, betraktar dem dock med sitt klara, oförderwade förstånd, sin omutliga rättkänsla, och förkastar dem, ty det kan ej och det will ej fatta deras gömda mening.

Alla samhällsförfattningar, wore de än så förträffliga, blifwa dock döda former, om icke en frisk och lefwande anda genomtränger samhällets personer, och gifwer institutionerna lif. Mötets wärf är derför icke dermed slutadt, att det uppställt den statsförfattning, hwilken, enligt des tanke, skall utgöra den sanna formen för det politiska lifwets framträdande i vårt land; det måste äfwen med all den moraliska kraft, som det inom sig äger, verka för lifwets, för andans wäckande och underhållande i denna form. Mötet har således ej ansett det vara skildt från, utan just höra till des uppdrag och wärf, att, efter sin förmåga, verka för spridande af insigt i det allmännas angelägenheter, för wäckande af sann medborgerlig anda bland alla, äfwen de, i affeende på yttre förhållanden, ringaste medlemmar af samhället. Mötet har derför gått i författning om att antingen periodiska skrifter eller smärre afhandlingar rörande de borgerliga förhållandena, skola blifwa utgifna och spridda. Behofwet af sådana skrifter kännes djupt bland de folkkläser, till hwilka de företrädeswis böra spridas, och har wid nuwarande möte blifwit både först framställdt och allwarstammast behjertadt af de mötets medlemmar, som tillhöra bondeståndet.

Genomträngdt af denna känsla för upplysningens spridande, och medborgerliga andans wäckande hos alla samhällsklasser, har det varit mötet en glädje att, genom en af sina högt aktade medlemmar, en ledamot af vårt prestestånd, hafwa blifwit wäckt och lifwad af en utaf de stora idéer, som genomgå tidehwarfswet, som bragt folkens innersta strängar att darra af rörelse; det är:

idéen af **religionens frihet**. "Religionsfrihet och religiös frihet stå tillsammans såsom orsak och werkan." Frihet i andlig utveckling, frihet i alla borgerliga förhållanden, har varit mötets grundtanke och det fröjdar sig att kunna frött uttala denna tanke, i en tid då, uti andra länder, frihetens sol, som nyss uppsteg så skön och herrlig, synes, om icke nedgången, dock skymd bland mörka moln.

Mätte dessa idéer, dessa warma, eniga känslor, som föreswäfwat och lifwat Drebro reform-möte, ej blifwa främmande för någon enda bebyggare af vårt dyra fosterland! Den tid som är, är en brytningstid, en öfvergångstid till förändrade samhällsförhållanden, till en ny bildningsperiod i mensklighetens historia. Först framtiden skall fatta des betydelse i hela des djup; wi kunna blott ana den, men denna aning är nog, för att säga oss, att det är framför oss som målet ligger och icke bakom, och för att mana oss att oafslåtigen sträfwa dit.

Mätte alla, för hwilkas blickar detta mål ur tidens dimmor uppstigit, sluta sig trofast och broderligt till oss, och i enig, samlad kraft, gå med oss framåt till ljus och frihet, till sanning och dygd, till seger och lycka!"

Wi önska hjertligen, att dessa Mötets uppmaningsord måtte sinna genklang i hwarje swenskt bröst!

Sättet att nu gå tillwäga är klart. Det består deri, att allmänna mötets förslag ingifwes såsom motion till nästa riksdag; att det der winner så mycket bifall, att det kan blifwa hwilande till derpå följande riksdag, samt att det wid denna blifwer antaget till swenskt grundlag. Sådan är gånge. Det åligger dem, som nitälska för sakens framgång, att wid walen af ombud till den blifwande riksdagen, uppdraga dessa ombud, att icke släppa det wigtiga målet ur sigte, utan att allwarligt och kraftigt arbeta derför! Må man blott lemna all småaktig räddhåga och omtänka om eget intresse, något åsido; må man hysa förtroende till ett folk, som aldrig wisat sig owärdigt ett sådant förtroende; ett folk, hwars hela historia wisar, att man blott behöfwer tänka högt om det samma och framkalla des ädlare känslor, för att göra det mäktigt af stora wärf — må man framför allt gå öppet och högsinnadt tillwäga, och må slutligen detta folk sjelf, lugnt, men allwarligt och kraftigt, lägga sitt ord i wägskålen! Det mål, som synes så swårt att uppnå, skall då, med Guds hjelp, winnas förr än man anar.